

کامبیز نوروزی

حقوق دان

نشانه‌ها را باید دریافت، پیش از آنکه مجالسی نماننده باشد. وقتی دندان درد می‌گیرد، چند روز با مُسکن جلوی درد را می‌گیریم. درد آرام می‌شود. خیلی‌ها در این مرحله باقی می‌مانند، به خیال اینکه خلاص شده‌اند و مشکلی نیست. یادشان می‌رود که آن درد نشانه شروع خرابی دندان است. مدتی می‌گذرد و ناگهان می‌فهمند که دندان از بین رفته و جز کشیدن راهی باقی نمانده است. یا اگر اقبال داشته باشند، باید با هزینه زیاد و رفت‌وآمدهای فراوان و کارهای مفصل تخصصی شاید بتوان آن را درمان کرد.

درد‌ها نشانه‌های مرض‌اند. حکایت اغلب مشکلات و بحران‌هایی که سال‌ها گریبان ما را گرفته است، حکایت درد و مُسکن است.

ماجرای کمبود برق، نوک کوه یخ بحران‌ها و ماجرای سلسله‌ای از دردهاست که با مسکن موقت آرام می‌شوند و فراموش می‌شوند. سه نیروگاه از مدار خارج شده‌اند، چون مازوت می‌سوزانند که هوا را بسیار می‌آلود. مازوت می‌سوزانند، چون کشور دچار کمبود گاز است. کمبود گاز به خاطر وجود بحران فرسودگی در صنایع نفت و گاز و برق است. بحران و فرسودگی دارند، چون سوهدمدیریت طولانی‌مدت و تاحدی تحریم‌ها مانع از به‌روزرسانی آنها شده است. سوهدمدیریت است. چون این صنایع در ایران از بزرگ‌ترین منابع تولید رانت‌اند و تسلط بر آنها از غسل شیرین‌تر. تصدی این مجموعه‌های عظیم نه تابع معیارهای تخصصی، بلکه تابع منفعت‌طلبی قدرت‌های سیاسی است.

سال‌هاست که درد کمبود برق را مثل دیگر دردها با مسکن‌های مختلف می‌خواهند آرام کنند. گاه با استفاده از سوخت‌های آلاینده در نیروگاه‌ها و گاه دادن برنامه‌های خاموشی، گاهی نیز با قطع برق کارخانجات. آن‌قدر استفاده از مسکن‌ها زیاد شده که دیگر اصل درد و منشأ آن به فراموشی سپرده شده است. در آرامشی ویرانگر دندان‌ها یک به یک به سوی خراب‌تر شدن می‌روند.

هرگاه بحث کمبود برق به میان می‌آید، کارشناسان مختلف به بیان راه‌حل‌های متعدد می‌پردازند؛ شیوه‌های افزایش تولید برق، روش‌های صرفه‌جویی در مصرف برق، استفاده از انرژی‌های نو مانند باد و آفتاب و راه‌های تخصصی دیگر.

اینک از زاویه‌ای دیگر به موضوع نگاه کنیم. تقریباً در تمام برنامه‌های توسعه پنج‌ساله کشور، موضوع افزایش تولید برق و اصلاح نیروگاه‌ها مورد توجه قانون‌گذار بوده و در بودجه‌های سالانه هم دریافت‌های بودجه‌ای برای آن پیش‌بینی شده است. علاوه‌براین بیش از ۳۰۰ میلیارد دلار در همین حوزه در سطوح عالی تصویب شده‌اند که هرکدام ضوابطی برای این صنعت تعیین کرده‌اند تا برق مورد نیاز برای انواع مصارف کشور تأمین شود. در سال‌های ۹۳ و ۹۴ که سند چشم‌انداز صنعت برق در افق ۱۴۰۴ تصویب شد، «تأمین برق مطمئن و پایدار» اولین هدف استراتژیک از اهداف ۱۲‌گانه این سند بود. اگر این قوانین و این اسناد اجرا می‌شدند، الان کشور دچار چنین بحران سنگینی برای تولید برق نبود که نقطه پایان هم معلوم نباشد.

گفته می‌شود کمبود گاز یکی از دلایل بروز بحران در صنعت برق است. ایران دومین ذخایر طبیعی گاز جهان را دارد اما نمی‌تواند برای نیروگاه‌ها گاز مورد نیاز را تأمین کند. درباره تولید و مصرف گاز هم مقررات زیادی وجود دارد که اگر اجرا شده بودند، این سال‌ها کشور دچار این بحران‌ها نمی‌شد.

این مقدمه نسبتاً طولانی ما را به این نتیجه می‌رساند که پرسش اصلی این نیست که چرا کشور در کمبود برق به سر می‌برد. کارشناسان صنایع نفت و گاز و برق دلایل فنی و تخصصی را می‌دانند و گفته‌اند. پرسش اصلی و مهم‌تر این است که چرا و چگونه قوانین و مقررات مربوط به صنایع نفت و گاز به اجرا درنیامده‌اند تا براساس آنها صنایع برق و گاز بتوانند به‌درستی به اجرا درآیند و کشور وارد چنین بحران‌های بزرگی نشود. ریشه اینجاست. برق از جای دیگر است که می‌رود. تا به این سؤال پاسخ داده نشود و براساس پاسخ اقدام اصلاحی نشود، هر راه‌حل فنی برای بهبود وضعیت تولید نفت و گاز و برق بی‌اثر است و حداکثر اینکه باز مسکنی خواهد بود که درد اصلی را از یاد می‌برد. ریشه دندان که خراب باشد، هر درمانی روی دندان بی‌فایده است، مگر درمان از ریشه آغاز شود.

به مسکن‌ها بسنده نکنید. مانند طبیبان حاذق ریشه‌ها را بیابید و درمان کنید.

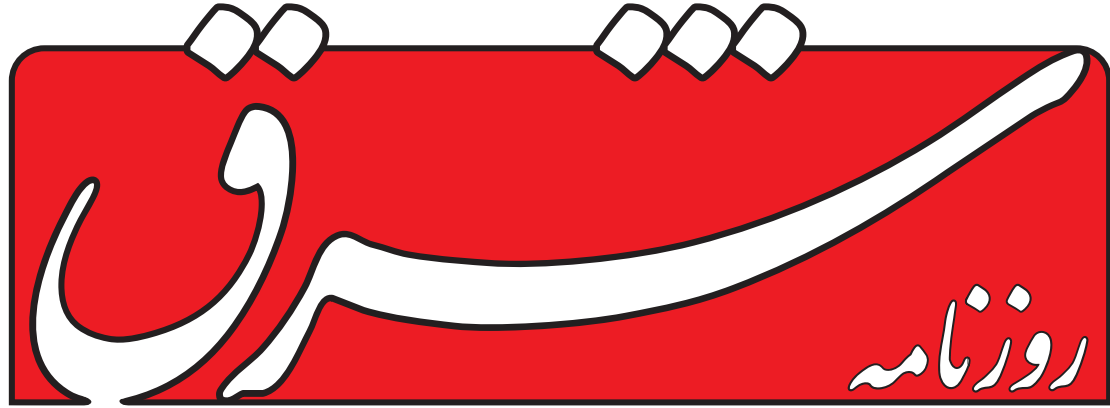
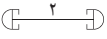

Table with publication details: چهارشنبه ۲۳ آبان ۱۴۰۳, ۱۱ جمادی الاول ۱۴۴۶, ۱۳ نوامبر ۲۰۲۴, سال بیست‌ویکم, شماره ۴۹۷۴, ۲۰ هزار تومان, ۱۲ صفحه

نگاهی به حضور معاون اول رئیس جمهوری در عربستان سعودی

تلاش برای توقف جنگ در ایستگاه ریاض

پرونده تحلیلی «شرق» درباره احتمال هفت‌ساله شدن شورای شهر پایتخت در گفت‌وگو با کارشناسان

یک تصمیم عجولانه؟

• حاجی بگلو: از شورای هفت‌ساله با دلیل دفاع می‌کنم. • اعطا: شورای هفت‌ساله سهم‌خواهی از انتخابات زودهنگام است

گزارش تیتربیک را در صفحه ۶ بخوانید

متخصصان و فعالان اقتصادی در همایش صنعت ساختمان عبور اقتصاد کشور از اتکا به دولت را گامی رو به جلو دانستند

بی‌نیاز از حمایت

عکس غنی‌تراند اقتصاددان این گزارش را در صفحه ۹ بخوانید. عکس سیدمحمد حسینی، شرق

برگزیده‌ها

«شرق» از برگزاری جلسه مهم مجمع روحانیون مبارز به ریاست سیدمحمد خاتمی گزارش می‌دهد

چالش وفاق در مجمع؟

چرا دولت‌ها نمی‌توانند تصمیمات سخت بگیرند؟ ظرفیت‌های دولت‌ها

گزارش «شرق» از ماجرای ادامه‌دار ابطال انتخابات کانون وکلای مرکز

دخالت در کانون وکلای مرکز

ارزش بازیکنان تیم ملی در بازار پایین آمده است

طارمی؛ گران‌ترین ستاره ایران

ایران گران‌ترین ستاره آسیا

انگارکن درختی تناور

برای استاد فخرالدینی که این روزها به صحنه بازمی‌گردد

یادداشت

ترامپ «فرصت خطرناک» است

سیدمحمد حسینی

یادداشت

سفرهای استانی؛ بازنگری و توصیه

محمد رضا یوسفی شیخ‌رباط

یادداشت

توقف مازوت‌سوزی، تأکید مؤکد بر حق حیات

حمیدرضا اکبرپور

یادداشت

توقف مازوت‌سوزی و پیروان اعلام خاموشی منظم، موحی از انتقادها را در فضای عمومی و مطبوعاتی به راه انداخته است.

رئیس‌جمهور مبتنی بر توقف مازوت‌سوزی در سه نیروگاه اراک، کرج و اصفهان است و علت اتخاذ این تصمیم، توجه به سلامت مردم اعلام شده است. سخنگوی دولت نیز با بیان اینکه نباید بخشی از جامعه با جان خود هزینه تولید برق را پرداخت کند، تأکید کردند که می‌توان برای مدت محدودی، خاموشی منظم را جایگزین تولید سم برای عموم شهروندان کرد. منتقدان ضمن تأکید بر اینکه اعلام خاموشی باعث متضرر شدن چرخه صنعت می‌شود، این اقدام را موجب اختلال در زندگی روزمره مردم می‌دانند. همچنین فرصت سه‌ماهه این دولت را برای برنامه‌ریزی مناسب‌تر کف قلمداد می‌کنند و معتقدند باید به گونه‌ای مدیریت می‌شد که کار به انتخاب بین بد و بدتر نمی‌رسید. از سوی دیگر با تعطیلی این سه نیروگاه مازوت‌سوز، مشخص نیست چه مقدار بحث آلودگی کنترل خواهد شد و تکلیف دیگر نیروگاه‌های مازوت‌سوز نیز نامشخص است. برخی از این انتقادات از سوی مسئولان امر نظیر خانم انصاری، رئیس سازمان حفاظت از محیط زیست، پاسخ داده شده است. به طور مثال دلیل انتخاب این سه نیروگاه، به دلیل آلودگی بالای سه استان البرز، اصفهان و مرکزی بوده است و به همین علت، کارگروه ملی کاهش آلودگی هوا چنین تصمیمی را اتخاذ کرده است. اما ورائی این انتقادات به نظر می‌رسد به هر دلیلی ازجمله سوءمدیریت گذشته یا حال، کاهش منابع یا تحریم و... امروز باید بین دو گزینه موجود در این زمینه یعنی ادامه مازوت‌سوزی یا توقف آن در ازای خاموشی‌های منظم تصمیم‌گیری شود. با نگاهی به آمار ارائه‌شده در سال گذشته می‌توان تا حدودی انتخاب مابین این دو را سهولت‌تر کرد و با اطمینان بیشتری بر آن پافشاری کرد. در این زمینه خانم سمیه رفیعی، از نمایندگان مجلس و رئیس کمیته محیط زیست کمیسیون کشاورزی، آمار به‌ت‌آوری را از سال ۱۴۰۲ ارائه کرده‌اند. این نماینده مجلس عنوان کرده‌اند که میزان مرگ‌ومیر ناشی از آلودگی هوا از ۲۴ هزار نفر در سال ۱۴۰۱ به ۳۰ هزار نفر در

سال ۱۴۰۲ افزایش یافته است. علاوه‌براین خسارات ناشی از آلودگی هوا در سال ۱۴۰۲ نیز بالغ بر ۵۹۷ همت بوده است. با نگاهی به این آمار، اهمیت مقابله با آلودگی هوا هویدا است. علاوه‌براین حق بر محیط زیست سالم که اعم از برخورداری از هوای پاک است، به طور جدی مورد تأکید اسناد داخلی و بین‌المللی قرار گرفته است. ازجمله در اصل ۵۰ قانون اساسی، ماده ۱۱۳ منشور حقوق شهروندی، اصل نخست اعلامیه استکهلم ۱۹۷۲، قطع‌نامه ۱۳/۴۸ شورای حقوق بشر ۲۰۲۱ و قطع‌نامه ۳۰۰/۷۶ مجمع عمومی سازمان ملل ۲۰۲۲ به این حق اشارات صریحی شده است.

همچنین درباره توجه خاص به معضل آلودگی هوا، قانون هوای پاک مصوب ۱۳۹۶ نیز به اهمیت مقابله با این نوع از آلودگی اشاره دارد. با این تفاسیر تأکید بر توقف مازوت‌سوزی و پاید آن یعنی خاموشی منظم در واقع قابل حق بر محیط زیست سالم و پیوسته‌های دیگر آن نظیر حق بر سلامت با حق برخورداری از برق مستمر و بهینه است که یکی از حقوق شهروندی است.

انالله و انا الیه راجعون

جناب آقای حاج اکبر امیر خانی

درگذشت برادر گرامیتان را صمیمانه تسلیت می‌گویم. از خداوند سبحان برای آن مرحوم رحمت واسعه و برای شما و سایر بازماندگان صبر و اجر آرزومندم.

مهدی رحمانیان

ادامه در صفحه ۵